Magiczny Kraków

Jarmarki

2012-04-17

Jarmarki odgrywały szczególną rolę w życiu dawnych miast. Przede wszystkim określały i wyznaczały rytm działalności handlowej, wpływając na całokształt miejskiej gospodarki. Rola jarmarków nie ograniczała się jednak tylko do ekonomii. Czas jarmarków to czas spotkań ludzi różnych kultur i różnych języków. Spotkania te stanowiły swoisty tygiel, w którym mieszały się rozmaite wątki i wartości. To właśnie wtedy przyjezdni poznawali miejscowe tradycje i obrzędy, wzbogacając miejscową tkankę o własne obyczaje. Spotkania te miały także funkcje społeczne. Wypełniające się przyjezdnymi zajazdy i karczmy dawały zarobek właścicielom, którzy z kolei zatrudniali na ten czas rozmaitych parobków i „dziewki kuchenne". W okresie jarmarku zmieniało się też prawo w mieście. Zawieszano surowe przepisy ograniczające prawa handlowe „gościa" czyli kupca z innego miasta. Surowsze natomiast stawało się prawo karne, stojące na straży bezpieczeństwa wielotysięcznych tłumów. Siła oddziaływania jarmarków była tak duża, że w wielu miastach do dnia dzisiejszego pozostały tego ślady w postaci festiwali sztuki, festynów ludowych, kiermaszy, które wpisane są w kalendarzu pod datą gdzie dawniej umiejscowione były lokalne jarmarki. Kraków należy do takich miast.

Najstarsze wiadomości o jarmarkach krakowskich pochodzą z **1310 r**. Już wtedy funkcjonowały w mieście trzy jarmarki. Określa je dokładnie wilkierz rady miasta z 1432 r. Pierwszy w roku jarmark nazywano na ***św. Stanisława*** lub ***Świętokrzyski*****.** Nazwa oczywiście pochodzi od przypadających w maju świąt kościelnych. Trwał on 10 dni i 2 półdnia zaczynając od **3 maja**. Drugi jarmark zwany był potocznie *małym*, a oficjalnie ***na św. Wita***. Rozpoczynał się **11 czerwca** i trwał 5 dni i 2 półdnia. Trzeci, obiegowo zwany *jesiennym*, w źródłach występuje jako ***jarmark na św. Michała***. Trwał on prawdopodobnie tyle samo ile jarmark wiosenny. Tradycja tych trzech jarmarków okazała się być niezwykle żywa i przetrwała aż do rozbiorów. W l. 70-tych i 80-tych XVIII w. usiłował wprowadzić do Krakowa nowe jarmarki król Stanisław August Poniatowski. Na przeszkodzie stanął jednak kategoryczny i nieustępliwy sprzeciw *Kongregacji Kupieckiej*. Krakowscy kupcy byli w tym czasie w tak nędznej kondycji, że obawiali się jakiejkolwiek konkurencji ze strony kupca obcego.

Warto jeszcze dodać, że obok krakowskich, funkcjonowały jeszcze trzy jarmarki na Kazimierzu. Najstarszy z nadania **Władysława Jagiełły (1399)**, ***na św. Marcina*** odbywał się w listopadzie, późniejsze ***na św Bartłomieja*** oraz ***na św Jana Chrzciciela***, odbywały się w lecie.

Śladem dawnych jarmarków jest najprawdopodobniej tradycja niezwykłego krakowskiego czerwca. To właśnie wtedy odbywają się w mieście liczne imprezy kulturalne (*Lajkoni*k, *Wianki*, intronizacja *Króla Kurkowego*). Być może dawne jarmarki wiążą się także z mającą XIII-to wieczne korzenie procesją na Skałkę, która w kolejnych wiekach przechodziła przez Kraków tłumnie wypełniony jarmarcznymi gośćmi. Dzisiaj tradycje dawnych jarmarków przypomina nowa tradycja. Od **1994** r. odbywają się na płycie rynku *Targi Bożonarodzeniowe*, impreza o charakterze handlowym i kulturalnym jednocześnie. Charakterystyczna scenografia i przedświąteczny nastrój, sprawiły, że impreza ta cieszy się rosnącą popularnością krakowian. Być może jest to znak, że warto wskrzesić także inne krakowskie jarmarki. Zwłaszcza ten czerwcowy, który połączeniu z *imieninami miasta* w dniu **5 czerwca** może stać się

wspaniałym wydarzeniem łączącym tradycje ze współczesnością.

tekst: Michał Niezabitowski

Zobacz także:

Comber Babski

Czterdziestu Mężów

Dni Krakowa

Emaus

Juvenalia

Kijacy

Klocki Popielcowe

Lajkonik

Potwierdzenie Przywilejów

Ptasi Król

Pucheroki

Rękawka

Szopka Krakowska

Święta Wojna

Święto Kupieckie

Wianki